

rius voluntarietate imputabilitatis sub mortali. Ad quos esse & us vitandos tene-
mūr sub gravi in causa remota, & ad quos sub levi non est facile a signare rationem generalē. Suar. tom. 5. in 3. p. disp 18.
fest. 3. n. 17. Tho. Sanct. libr. 1. sum cap.
6. n. 11. dicunt, sāpē veniale ex se ratione
scandali fieri mortale.

71 Dico 2. Si quis non teneatur vi-
tare leves tactus manus, nec leve com-
plexus urbanitatis gratia, ex quibus præ-
videatur futura pollutio, hæc non est vo-
luntaria. Hæc conclusio probanda est ei-
dem rationibus, quibus probavimus sect.
2. non esse voluntarium in causa effectum
secutū ex causa per se, quando non datur
obligatio virandi causā cause cautē legē-
da, & intelligēda. Sed contra hanc conclu-
sionem obiecties. si hoc ita eslet, Deus pos-
set causare per se cogitationes indifferen-
ter inclinantes ad malum. Sed non po-
test: quia non potest precipere neque con-
siliare malum: ergo. De qua obiectione
sect. sequenti.

72 Dico 3. Ponenti causam per se
remotam, ex qua prævidetur futurus effec-
tus Bonus, est causaliter voluntarius ef-
fectus Bonus, si formaliter intendatur:
quia censetur illum procurare, & appo-
nere

nere medium ad illum consequendum, &
propter rationes, quibus probavimus de
causa per accidentem, quæ magis urgent in
causa per se. Est etiam voluntarius, si non
intendatur formaliter: quia in omnium
æstimatione affectivè, & effectivè illum
procurat. Hac ratione Deo danti auxilia,
& cogitationes inclinantes ad bonum est
causaliter voluntaria bona operatio: Bona
exempla dāti sunt caufabilitate voluntaria
bona opera secuta in omnium æstima-
tione.

SECTIO VII.

An, & quomodo Deo sint causaliter volun-
taria nostra peccata?

73 C ertum est, peccata nostra
esse Deo permisivè volun-
taria, & permisivè li-
bera: quia Deus potens illa impedire, vel
non parando concursum omnipotentia,
qua vltimò completur libertas, vel dan-
do auxilium efficax, non impedit. Diffi-
cultas est an sint plusquam permisivè
voluntaria. Salas 1.2 tract. 3. disp. 4. Va-
lentia, & Recentiores apud Vazquez fa-
pra, dicunt, peccata nostra esse Deo phy-
sicè voluntaria. Reliqui omnes, tamen ex no-
stra, quam ex Thomistarum Schola di-
cunt

cunt, peccata nostra, quoad malitiam non esse Deo plusquam permissivè voluntaria.

74 Dificultas præcipua huius questionis est. An Deus causet, aut possit causare cogitationes inclinantes ad malum, & retrahentes? quia si eas causet, cum illæ sint causa per se peccati, & causans causam, sit causa causati, videtur Deum causare peccatum. Huic difficultati iam satisfecimus sectione 2. vbi vidi mus, quod et si Deus posset causare per se illas cogitationes, non esset causa per se peccati: quia non tenebatur impeditre peccatum, & ex bono fine causabat dictas cogitationes. Vnde solùm modò manet tractandum. An Deus causet, aut causare possit tanquam causa perse tales cogitationes retrahentes, & alicientes ad malum?

75 Ruiz disp. 36. de Voluntate, lect. 7. Aranda hic disp. 5 à num. 134. dicunt, Deum posse causare per se cogitationes necessarias retrahentes constituentes libertatem. Suarez hic disp. 1. sect. 4. num. 9. dicit, Deum saltem, ut causam univer salem posse causare per se habitum virtutum, passionem, & tentationem, quæ ex se inclinant ad entitatem actus. Vazquez 1. 2. q. 24. na. 14. dicit, Deum offerre occasio-

cationes, & cogitationes retardantes, quibus ait retardandam esse sanctam cogitationem. Ribadeneyr. disp. 4. num. 5. dicit, Deum posse causare per se cogitationes, & motus necessarios inclinantes ad actiones malas præcissivè à malitia, non verò posse causare per se cogitationes, & motus inclinantes ad actiones malas, ut turpitur habendas. Quæ doctrina parum distare videtur à dicente, Deum posse causare materiale peccati; non formale.

76 Ut mentem aperiam, exstimo valdè diversa esse hæc duo, quæ apparent idem. Cogitatio mali: Cogitatio mala: Quia studens ob bonum finem res obscenæ, verè dicitur, procurare, & causare per se cogitationes mali, cum studium iam sit ipsa cogitatio mali iam lectio, vel auditio mali; & tamen non dicitur causare per se, neque procurare cogitationes malas. Unde exstimo per hæc verba Cogitatio mala significari ultra cognitionem mali delegationem subortam ex cognitione mali, vel strictam suasionem, & exhortationem ad peccatum, quam ut potè malam Deus non potest causare per se: & forte hac ratione communiter dicitur, Deum non posse causare per se cogitationes malas. Ad modum quo hoc verbum tentare iam

iam significat probare, & experiri, vt Deus dicitur tentasse Abraham Exodi 16. *Vt tentem cum, utrum ambulet in lege mea.* Deuteronom. 13. *Tentat vos Deus ut palam fieri, utriusque diligatis Deum, an non Sap.* 3. *Deus tentavit eos, & invenit illos dignos se.* Iam significat intendere, & procurare malum. Iacobi 1. *Ipse intentator malorum est, Deus autem neminem tentat.* Committet tamen accipitur pro incitare ad malū.

77 His positis i. difficultas est. An Deus defacto causet per se alias cogitationes necessarias mali constituentes libertatem. Non loquor de moribus voluntatis: quia hi sunt formaliter mali; cogitationes verò non sunt formaliter, sed inclinativè malæ: & quidem loquendo de facto, decernere non audeo: quia ex una parte Sancti Patres apertè videntur docere, Deū non caufare eiusmodi cogitationes, vt constat ex Clement. Alex. lib. 5. recogniti. *Si omne quod cogitamus Deus nobis adducit ad mortem, ipse ergo nobis cogitationes adulterij suggestit avaritiae, blasphemiae, & luxuriae?* Definite ab eiusmodi blasphemis, & quis sit Deo dignus honor, intelligite. Isidor. lib. 2. Sent. cap. 25. Cogitationes illicitas occurtere, Dæmonum est; cogitationibus oblectari perversis nostrum est.

est. Vide plura apud Ruiz supra. Deinde Matthæi 7. *Ex fructibus eorum cognoscetis eos.* Non potest arbor mala, &c. Tribuit Christus regulam ad discernendum bonum à malo spiritu ex effectibus. Si effectus sunt boni; creditur bonus; si effectus sunt mali, & inclinant ad malum, creditur malus spiritus Sed hæc regula esset mala, si de facto Deus per se cauaret cogitationes inclinantes ad malum: ergo. Alia ponemus infrà inter argumenta.

78 Ex alia parte videtur, Deum sèpè caufare per se cogitationes mali, seu cogitationes inclinantes ad malum: quia in locis Scripturæ allegatis nū immediato Deus dicitur tentare ad experiendum, & prebādum: Sed illæ tentationes sunt medijs cogitationibus, iam difficultantibus, & retrahentibus à bono, vt docet August. iam allicientibus ad malum: ergo. Deinde Exodi 4. & 10. & 14. repetit Deus: *Ego indurabo cor Pharaonis Rom. 9. Cuius vult miseretur, & quem vult indurat in qua D.* Thom.. Deus non dicitur indurare aliquos directè, quasi in eis causet malitiam sed indirectè in quantum ex his, que Deus facit ad extra homo sumit occasionem peccati. Simile habent in Isaïæ cap. 63. *Indurasti cor nostrum, ne timeremus te.* Deinde Isaï. 6. dici-

dicitur. *Ex cœca cor populi huins.* Ioann. 12. Propterea non potuerunt credere, quia dixit Iſaias, ex cœcavi oculos eorum, & induravit cor eorum, ut non videant oculis, & non intelligant corde, & convertantur, & sanent eos. 2. ad Corinth. 4. Deus ex cœcavit metes infidelium. Ubi saltem in pœnam peccatorum, & ad exigentiam causarum secundarum introduci videtur Deus causans difficultates credendi, & se convertandi.

79 Deinde Matth. 4. *Dicitus est inde serum, ut tentaretur a Diabolo.* In qua Gregor. homil. 16. dicit a Sancto Spiritu ductum, ut tentaretur. Et Maldon. hic, cum distinxisset varios modos tentandi, iam ad probandum, iam, ut apud ipsum dicit August, *ut hi, quos tentat, se cognoscant,* iam tentatione sumpta pro incitatione ad peccatum concludit. Credibile est, Christum in desertum abiisse, ut se Diabolo omnibus modis tentandum preberet: quia voluit, Principem Dæmoniorum ad singulare certamen provocare. Ex his dubius hæreō, an Deus de facto saltem ad exigentiam peccatorum causet per se eiusmodi cogitationes inali difficultantes a bono, & inclinantes in malum.

80 De possibili verò, antequā propo-

ponam conclusionem, supponendum est, quod diximus disp. 6. de Bonit. sect. 3. Plures apud Oviedo controv. 7. de peccatis num 46. dicunt, Deum posse causare per se in voluntate creata odium necessarium Dei. Ita Nominales. Holcot. Capreolus. Conradus. Valentia 1. 2. d. 6. q. 9. & Godoy tom. 2. in primam part. tract. 4. disp. 36. q. 14. n. 121. dicit, posse dari odium Dei indeliberatum, & omnino necessarium, in quo casu, Deus necessitat ad illud, & causat quidquid in illo est, non causando malitiam formalem, quæ in tali casu non datur in odio: cum actus non liber non possit esse malus moraliter. Hæc Godoy, & Vazq. 1. p. disp. 241. referens sententiam dicentium, Deum defacto infundere Dæmonibus odium Dei, quam probabilem dicunt Gabriel; & Ochan, dicit, hanc sententiam non esse impugnandam ex eo, quod Deus esset Author peccati: quia non esset; Sed ex eo, quod odium sit actus vitalis. Idem docet Tanner. disp. 4. de pecc. dub. 5. num. 10. Oviedo controv. 7. de pecc. n. 51. dicit, seclusa difficultate orta ex vitalitate, Deum posse causare per se odium Dei in lapide, & subiectis, quæ non redigantur odio habentia Deum. Suarez, Le-

sius. Herice, Alarcon, Mærat. Oviedo
controv. 19. Philos. num 40 Izquie. disp.
38. de Deo num. 64. dicunt, Deum velle
quasi conditionatè concurrere cum crea-
tura ad peccatum , casu quo ipsa se de-
terminet ad illud. Addit Izqui. num. 75.
Deum velle efficaciter conditionatè
actionem pravam, prout à Deo , quia sic
est bona. Aldrete disp. 10. de voluntatē sect.
16. dicit , Deum placere in bonitate
transcendentali actus pravi. Lince lib. 4.
physicæ tract. 8. dicit; Deum velle effica-
citer actum malum quoad entitatem,
quæ sententia est communis Thomista-
rum. Salas supra Valentia , & Recentio-
res dicunt, Deo esse physice voluntaria
nostra peccata: Ruiz apud Iunium sect.
7. dicit, Deum determinare positivè pec-
catum quoad individuationem.

81 His positis. Dico, Deus potest
causare per se qualitatem mortuam in-
clinantem ad malum ex fine constituendi
voluntatem liberam ad merendum , vel
alijs finibus bonis; quamvis inde prævi-
deatur futurum peccatum. Prob. 1. Deus
potest causare per se penas damnatorū
cum carentia auxilij supernaturalis, quod
coniunctum est moraliter coniunctum
cum impenitentia, & alijs peccatis. Deus

potest

potest causare per se Petrum affluentem
divitijs, honoribus, vita longa , quod co-
functum est moraliter connexum cum
aliquo peccato veniali: ergo poterit cau-
sare per se qualitatem mortuam inclinā-
tem ad malum. Confirm. Creatura in ca-
sibus propositis sect. 2. potest causare
illas actiones, quæ moraliter; immo physi-
cæ, & aliquæ identicæ sunt connexæ cum
cogitatione mali, quales sunt studiū re-
rum obscenarum ex bono fine , auditio
confessionum, aspectus in chirurgo ad
curandum necessarius. Prædicatio mere-
tricibus, & infidelibus: ergo Deus bono fi-
ne poterit causare per se, non solū qua-
litates mortuas, inclinantes ad malum;
sed etiam aliquas cogitationes mali.
Objectiones contra conclusionem par-
tim solutæ sunt hie sect. 3. partim disp. 6.
de Bonit. sect. 3. Partim disp. 4. de Libe-
to arbitrio, de discretione dissentientis.
Nunc addam aliqua.

82 Obje. 1. Christus Matthæi. 7.
Proponit ut regulam ad discernendum
bonum à malo spiritu. Ex fructibus eo-
rum cognoscetis eos. Non potest arbor bo-
na malos fructus facere: Sed si bona arbōr
posset malos fructus facere, & contra , nō
possemus cognoscere ex fructibus: ergo

N 2

Deus

Deus non potest producere cogitationes mali, neque qualitates inclinantes ad malum. Ex hac arbore bona, & mala multi errores nati sunt: ex hac error Manichaeorum dicentium, alios homines esse natura bonos, qui non poterant esse mali, & alios malos, qui non poterant esse boni: ex hac error Pelagianorum dicentium, filios ortos ex coniugio non contrahere originale: quia coniugium est bonum: ex hac error Donatistarum dicentium, bonum Sacerdotem non posse male baptizare, neque malum bene; ex hac Calvinistæ liberum arbitrium tollunt ad bonum, & ad malum: quia si sumus boni, non possumus facere malum, & si sumus mali, non possumus facere bonum: & plures alij.

83 Ut hæc radicibus solvantur, sciendum est. Sapè à malo spiritu procedere cogitationes, & inclinationes in bonum. Sic Matthæi 26. de Pharisæis dicit Christus: *Omnia que dixerint vobis facite; secundum opera verò eorum nolite facere:* & Matthæi 7. Non omnis, qui dicit, Domine, Domine, intrabit in Regnum Cælorum. Et 1. Ioann. 4. Monemur ne spiritui omni credamus, sed probemus, utrum ex Deo sint: P. Doctori Ledesmæ viro doctrina, &

fan-

sanctitate conspicuo sentienti vehementes impulsus laudandi, & glorificandi Deum, dixit V. P. Cornelius Visaveo eius Confessor. Existimo, hos impulsus procedere à Diabolo, quod brevi expertus est: quia inde subortæ sunt cogitationes blasphemæ proponentes se multa propter Deum, & Deum pauca pro eò facere. Similem expertus sum aliam, & doctrinæ tanti Magistri profuit.

84 Deinde Chrisost homil. 25. Hyeron. Eutim. Theophil. apud Maldon. hic multis exemplis probant, per homines infideles vera miracula facta esse. Apud D. Tho. quæst. 6. de potentia art. 5. Simon Magus faciebat, quod cœns loqueretur, & cantarer. Fortunæ simulacrum, quod Romanæ erat via Latina, bis ita locutum est, Rite me Marrone vidistis: riteque didicistis. Virgo Vestalis in signum pudicitiae conservatae, aquam in vase perforato de Tyberi portavit. Et n. 24. Baalan falsus, & infidelis prophetavit. Et Matthæi 7. Multi dicunt: Domine nonne in nomine tuo prophetavimus: & in nomine tuo Dæmonia eleccimus, & in nomine tuo virtutes multas fecimus. In qua Maldonat. Colligitur falsos illos Prophetas vera miracula fecisse, vere prophetasse, vere Dæmonia

ieciſſe , & quidem de Magis Pharaonis Exodi 7. diſputant Authores , an vera miracula fecerint? & non pauci affirmant; & de Antichristo ſcimus ex 2. ad Thesalon. 2. facturum falſa miracula ſimilli- ma veris.

85 Ideò: resp. cum Maldon qui ſibi hoc argumentum obijcit. dicit mai. Chriſtus proponit hanc, vt regulam probabili-lem; & quæ plerumque accidit, conc. mai. vt regulam certam, nego mai. Quia Spi-rituum Ponderator eſt ſolus Deus , & Angelus Satanae transfigurat ſe aliquan- do in Angelum lucis: ſed quia plerumque bonus Spiritus in bonum inclinat , malus in malum , etiſi quando in bonum incli- net, diu durare non ſolet. Et bonus Spi-ritus, etiſi aliquando cauſet aliquas cogi- tationes mali, illas non cauſat neque ani- mo persuadendi , neque rigorē per- ſuadendo in malum; imò frequenter di- ſuadendo in malum. Ideò præcripta eſt dicta regula ad prudenter , & probabili- ter iudicandum. Quod attinet ad mira- cula ſimiliter reſpondeat Maldon. mira- cula eſſe argumentum probabile fidei: quia per fidem ſep̄e ; ſine fide verò raro fieri volent. In circumſtantijſ tam en in quibus per ſe conſirmetur doctrina falſa adhuc

ex abuſo Miniftri , dixim. disp. 4 de fi- de non poſſe fieri vera miracula : quia credimus, vera miracula eſſe loquutionē Dei.

86 Obijc. 2. Dæmoni provocanti homines tentationibus ad peccatum ſunt voluntaria noſtra peccata : ergo ſi Deus poſteſt producere cogitationes mali alli- cientes ad peccatum , erunt voluntaria noſtra peccata Deo. 2. Præcipienti, conſu- lenti , petenti, & iuadenti, quamvis firme præcipiat , & conſulat , ſunt voluntariae operationes præcepta, &c. Sed non mi- nus inclinant cogitationes mali ad pec- catum, quam præcepta, &c. Imò ipſæ co- gitationes mali ſunt iuafiones, & perſua- ſiones ad malum: ergo ſi Deus poſteſt cau- ſare cogitationes mali, Deo erunt volun- taria noſtra peccata. Et Deus iuadet ad malum: quia ideò homo, & Dæmon iuadet, quia cauſat cogitationes iuaden- tes: ſed cogitationes mali iuadent, & ſunt iuafiones: ergo.

87 Resp. conces. ant. nego conſeq. Disparitas eſt. 1. Quia Dæmon cauſat eiulmodi tentationes, vt deiſciat, & cum animo deiſciendi. 2. Quia cauſat eiulmo- di tentationes cum obligatione eas vi- tandi. 3. Quia eas cauſas prædictæ exhor-

tando, & suadendo rigorosè peccatum. Deus verò causat cogitationes mali, vt probet, & cum desiderio boni, & sine obligatione vitandi, & sine suasione strictè tali, & consequenter paritas est nulla. Ad 2. concess. mai. quia præcepta, & consilia, petitiones, & suasiones strictè sunt practica signa, quæ ex tuo modo movendi reddunt præcipientem, consulentem, &c. authorem peccati: quia sic dicunt formaliter, vel virtualiter, sic operare, quamvis pecces. hoc elige; quamvis sit malum: quæ actiones apud omnes dicuntur procurations peccati. Et dist. min. Non minus inclinat cogitatio mali, & diverso modo conced. min. non minus, & eodem modo, nego min. & conseq. quia non sufficit causare per se aliquid inclinans, & magis inclinans ad peccatum quam præcepta, & consilia, vt sit voluntarium peccatum, & effectus fecutus, vt patet ex rationibus conclusionis. In studio, in Chirurgo, &c. Præcepta vero, & consilia ideò reddunt voluntaria peccata, quia procedunt ab habente obligationem ea vitandi: & quia speciali modo inclinant, vt diximus, & modo explicavimus.

88 Ad subsumpt. dist. ant. Ipse cogitatione-

tationes male sunt suasiones ad peccatum, conc. ant. ipsæ cogitationes mali sunt suasiones, subdist. sunt latè suasiones ad peccatum, conc. ant. sunt strictè suasiones ad peccatum, nego ant. loquendo de omnibus; & nego conseq. Itaque Deus causare potest cogitationes mali proponentes vivaciter utilitatem, & delectabilitatem obiecti, quæ cogitationes non sunt strictè suasiones ad peccatum: quia hæ identificari possunt cū dissuasione peccati; sunt tamè latè suasiones ad peccatum: quia natura in malum propensa facile ducitur similibus cogitationibus ad peccatum, & communiter omnis cogitatio mali dici solet persuasio ad peccatum: quia frequenter eiusmodi cogitationes suadent ad peccatum: rigorosè tamen loquendo, non omnis cogitatio mali est persuasio ad peccatum: quia studens, & ratione studij cogitans de obscenis, nequè dicitur, neque verè suadet se ipsum ad peccatum. An vero Deus causare possit per se cogitationes mali, quæ essent strictè suasiones ad peccatum? verius, & decentius iudico negandum, propter rationem argumenti: præsertim cum hoc necessarium non sit ad defendendam nostram conclusionem. Neque ad defendendam possibilitatem

creat

creaturæ naturaliter impeccabilis, neque ad defendendam possibilitatem coniunctionis gratiæ cum peccato, casu, quo solum opponantur naturaliter.

39 An verò Deus posuit causare per se eas connexum cum stricta persuasione, & exhortatione ad peccatum, quin sit causa per se strictæ persuasionis, quin voluntaria sit Deo talis persuasio? Resolvendum est affirmativè ex dictis, tam hic in probatione conclusionis, quam ex dictis scit.
2. & 1. notabili 2. quod non videbitur durum, si præoculis habeantur dicta ante propositionem præcipua conclusionis.

*.

S*x

DIS-

DISPUTATIO III.

DE INVOLUNTARIO COACTO,
violentio, & ignorato.

CUM voluntarium sit, quod procedit à principio intrinseco cum cognitione, clarum est coactum. violentum, & ignoratum esse involuntarium. Violentum ex Aristotele 3. Ethic. cap. 1. est *Cuius principium est foris, nihil prorsus eo conferente, cui vis est illata.* Id est, eo resistente, cui vis est illata, ut constat ex Arist. 2. Ethic. ad Eudemum. Ideo æri non est violenta illuminatio, nec Cœlis quietes, & motus, nec humanitati Personalitas divina; est fortè accidentibus Eucharisticis modus perficitatis: quia illi resistunt. Coactum solum differt à violento: quia violentum extenditur etiam ad inanimata; coactum verò solum ad animata; immo propriè loquendo solum ad rationalia: ad violentum requiritur, quod sit contra inclinationem innatam; ad coactum, quod sit contra inclinationem elicitedam: quia coactum dicitur, quia est contra actum.

SEC.